

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Parket Oost-Vlaanderen

tegen

Het Laatste Nieuws

Met een brief van 31 maart 2023 dient de heer Geert Merchiers, procureur des koning bij het parket Oost-Vlaanderen, een klacht in tegen Het Laatste Nieuws. Aanleiding is een publicatie van 14 februari 2023 onder de titel *Onze opinie. De wet is de wet*. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck van Het Laatste Nieuws antwoordt met een brief van 17 april 2023.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 24 augustus 2023. Substituut-procureur des Konings Annelies Verstraete woonde de hoorzitting bij namens het parket Oost-Vlaanderen. Voor Het Laatste Nieuws waren Edwin Ceulebroeck en journalist Jeroen Bossaert aanwezig.

DE FEITEN

De betwiste publicatie is een opiniestuk onder de titel *De wet is de wet*, waarin de journalist schrijft dat ze bij het parket van Gent beslist geen lachebekjes zijn omdat ze nog steeds de strengst mogelijke straffen vorderen voor onverlaten die het ooit aandurfd en om hun mondmasker niet of verkeerd te dragen op de openbare weg. De journalist verwijst naar de procureur die eiste dat de rechter een celstraf van twee maanden en een boete van 1.600 euro in beroep zou handhaven, en naar de advocaat van de beklaagde die zijn verontwaardiging daarover uitte op sociale media.

De journalist noemt de volharding van het parket compleet gaga. Hij schrijft dat in heel wat andere zaken van een harde of consequente lijn amper sprake is. Dan wordt de wet plots erg buigzaam of heet een misdaad geen prioriteit te zijn. En hij vervolgt: “Ontelbaar zijn de dossiers van frauduleuze faillissementen die door parketten simpelweg niet vervolgd worden. Zelfs als het om grote bedragen gaat. Bij andere parketten verdwijnt alles wat familiaal geweld, kindermishandeling of misbruik is dan weer verdacht snel in het sepot-vakje.” Ook rechters zwalpen als eens met hun straffen, schrijft hij: “Je komt er in dit land soms makkelijker van af als je iemand opgelicht, in elkaar getimmerd of aangerand hebt, dan als je tijdens corona met een scheef mondmasker rondliep”.

De journalist vervolgt dat iedereen die meedraait in een systeem waarin banaliteiten soms strenger en consequenter onderzocht en bestraft worden dan misdaden die echte slachtoffers maken, aan bezinning toe is. En hij besluit: “Er is niks mis met een gerecht dat streng is, wel met eentje dat zonder duidelijke lijn streng is voor de één en mild voor de ander. Willekeur voedt wantrouwen.”

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat de journalist, als *onderzoeksjournalist* en onder de vlag *Onze opinie*, flagrante beschuldigingen poneert die hij op geen enkele manier onderbouwt en waarvoor hij geen kans op wederhoor heeft geboden.

Onder de hoofding *Onze opinie* wordt het artikel gepresenteerd als de opinie van de krant en niet enkel van de journalist, waarbij de krant de journalist in het bijschrift bij zijn naam en foto naar voren schuift als *onderzoeksjournalist*. Dat wekt bij de lezer de indruk dat het stuk geschreven is door een onderzoeksjournalist en dat er voorafgaand heel wat onderzoekswerk is gebeurd. Op die manier misleidt de krant de lezer en is er geen duidelijk onderscheid tussen feitelijke berichtgeving en opinie.

Door de term *opinie* te kleven op het artikel gaat de krant ervan uit dat de journalist kan schrijven wat hij wil en als onderzoeksjournalist geen onderzoek hoeft te doen. Dat is niet correct. Het is niet door een artikel te publiceren onder de titel *opinie* dat het gaat om een opiniestuk. Het artikel gaat verder dan een opiniestuk en bevat flagrant foute stellingen die totaal niet onderbouwd zijn. Een journalist heeft een verantwoordelijkheid in de maatschappij en kan niet zomaar stellingen poneren en er vervolgens van uitgaan dat het in orde is door er de term *opinie* op te plakken.

Door de term *onderzoeksjournalist* bij de naam en foto van de journalist te plaatsen, wekt de krant de schijn dat ze beschikt over informatie die de stellingen over willekeur en verdacht snelle seponeringen ondersteunt. Onder de noemer van onderzoeksjournalistiek schuift ze onterechte beschuldigingen naar voren als de waarheid. Als de journalist zou schrijven dat hij denkt dat parketten zaken seponeren die niet mogen geseponeerd worden, is dat een mening. Maar het is geen mening wanneer hij schrijft dat zaken verdacht snel in het sepot-vakje verdwijnen. Een journalist heeft in een opiniestuk een grotere mate van vrijheid om conclusies te trekken uit de feiten, maar de journalist baseert zijn stuk niet op feiten. Hij schuift vanuit de losse pols stellingen naar voren zonder ze te onderbouwen.

De journalist verwijst in zijn repliek naar zijn eigen archief, een kopie van het vonnis in eerste aanleg en gesprekken met slachtoffers en gerechtsdeskundigen, maar met het parket heeft hij niet gesproken. Hij heeft zijn stellingen niet afgetoetst bij het parket, terwijl de steundienst van het parket statistieken bijhoudt over seponeringen. De journalist heeft die niet geconsulteerd. Hij verwijt justitie een willekeurig beleid, wat betekent dat de burger niet kan rekenen op justitie. Dat zijn flagrante en ongegronde beschuldigingen. Klager pikt deze verwijten niet, zeker niet als het gaat over familiaal geweld en kindermishandeling.

De krant verdedigt zich dat de journalist schrijft over *andere* parketten, maar het openbaar ministerie is één en ondeelbaar en de verwijten betreffen justitie als geheel. Het artikel gaat niet over een verschillende aanpak door verschillende parketten zoals de krant beweert, maar over een willekeurig beleid in het geheel waarbij parketten hun best doen voor banaliteiten, maar zaken van kindermisbruik of familiaal geweld verdacht snel seponeren. Klager spreekt dit formeel tegen. Op het moment dat corona hevig woedde, vaardigde de wetgever regels uit en dan is het aan het openbaar ministerie om in te staan voor de handhaving.

Het artikel bevat ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam van het parket en justitie in zijn geheel raken. Het beschuldigt hen van willekeur en haalt het ganse justitieapparaat

door de mangel, wat betekent dat de burger niet kan rekenen op justitie, terwijl het parket wel opkomt voor slachtoffers en klachten professioneel onderzoekt. Ondanks deze beschuldigingen heeft klager voorafgaand geen kans op wederhoor gekregen. De journalist heeft het parket voorafgaand niet gecontacteerd, terwijl het via verschillende kanalen permanent bereikbaar is.

Het parket heeft daags na de publicatie van het opiniestuk de redactie van de krant gecontacteerd met het oog op de publicatie van een antwoord van de procureur. De procureur heeft een tekst bezorgd die twee dagen later op de website is gepubliceerd.

HET LAATSTE NIEUWS zegt dat het gaat om een opiniestuk waarin de journalist het recht heeft om het beleid van het openbaar ministerie op provocerende wijze op de korrel te nemen.

De betwiste publicatie is geen redactioneel artikel of feitenrelaas, maar een opiniestuk, gepubliceerd op de vaste plaats op pagina 2 van de krant. Dit is naar vorm en inhoud zeer duidelijk en de lezer wordt niet misleid, zoals klager beweert.

De term *onderzoeksjournalist* bij de naam en foto van de auteur verwijst enkel naar zijn functietitel. In hoede van zijn functie heeft hij het vertrouwen van de krant om een opiniebijdrage te schrijven. Welke functietitel daar bij staat, doet niet ter zake. De vermelding impliceert geenszins dat het opiniestuk beschouwd kan worden als een onderzoeksartikel. Het is duidelijk dat de journalist niet optreedt als onderzoeksjournalist maar als auteur van een opiniestuk waarin hij zijn persoonlijke mening weergeeft.

Journalisten kunnen en mogen als opinieschrijvers verder gaan dan in feitelijke berichtgeving. Van opinieschrijvers wordt een authentieke en tegendraadse mening verwacht. Om iets duidelijk te maken of aan te klagen mogen ze aandikken en uitvergroten, porren en schuren en persoonlijke opvattingen en indrukken uitdagend en provocerend onder woorden brengen. Overdrijving, woordgebruik, eigenzinnige belichting en een polemische of shockerende toon zijn daarbij gebruikelijke stijlmiddelen. De journalist had alle recht om als opinieschrijver die grote vrijheid te gebruiken in zijn kritische bijdrage over justitie.

De journalist baseerde zich voor zijn bijdrage op zijn eigen ervaring en archief, op publieke bronnen en op gesprekken met mensen binnen justitie, externe deskundigen, collega-gerechtsjournalisten en de advocaat van de beklaagde in de mondmaskerzaak, bij wie hij ook het vonnis opvroeg. Hij doet al anderhalf jaar onderzoek naar seksueel geweld waarover hij al verschillende artikels publiceerde en de voorbije decennia hebben tal van slachtoffers getuigd over willekeur bij parketten. De bewering dat de hij zomaar uit de losse pols schrijft en de bijdrage niet onderbouwd is, is totaal onterecht.

De auteur van een opiniebijdrage moet de hem aangereikte informatie of feiten niet in detail delen of beschrijven. Net omdat het de mening van de journalist betreft, moeten niet alle geciteerde instellingen, personen of partijen een repliek krijgen. De opinieschrijver moet de lezer ook niet informeren over hoe hij zijn conclusies opmaakt en op basis waarvan hij meent tot dergelijke vaststellingen te kunnen besluiten. De gewraakte passages zijn persoonlijke inschattingen en appreciaties van (nieuws)feiten, zoals in een opiniestuk gebruikelijk is.

Het stuk is een aanklacht tegen een, in de ogen van de journalist, systeemfout binnen justitie, waarbij parketten cases niet op dezelfde manier behandelen en naargelang arrondissement en persoonlijke overtuiging bepaalde zaken al dan niet prioritair behandelen of seponeren. Het

rechtsstelsel heeft als uitgangspunt dat iedereen gelijk wordt behandeld, los van de plek waar men woont, maar in werkelijkheid is dat niet zo. Dat is een vorm van willekeur. Justitie is niet één en ondeelbaar en dat is het pijnpunt dat de journalist aanklaagt en becommentarieert. Hij begrijpt dat het parket het niet eens is met die inschatting of stelling, maar als opinieschrijver heeft hij het recht om dit te schrijven.

De krant weerlegt dat de gewraakte citaten de reputatie en de eer en goede naam van het parket van Oost-Vlaanderen zouden aantasten. De journalist opinieert over justitie als systeem en klaagt systeemfouten aan. Hij uit geen beschuldigingen naar wie dan ook en vraagt zich af aan wie hij wederhoor zou moeten vragen. Kritische vragen stellen en het beleid op de korrel nemen in een opiniestuk zijn geen ernstige beschuldigingen die wederhoor vereisen. Het stuk gaat ook niet alleen over Oost-Vlaanderen maar ook over *andere* parketten. Het is niet omdat het parket zich gekrenkt voelt door een opinie die het niet deelt, dat er een journalistieke fout werd gemaakt. De auteur van een opiniestuk is niet verplicht om vòòr publicatie wederhoor te verlenen en evenmin om iemand op voorhand te verwittigen als die wordt genoemd in een opiniebijdrage. Als de journalist een feitelijk artikel zou geschreven hebben, zou hij het parket vooraf wel gecontacteerd hebben. Het lijkt er op dat het parket met de klacht het signaal wil geven dat wie kritiek uit een klacht riskeert bij de Raad voor de Journalistiek.

De procureur heeft een reactie op het opiniestuk aan de redactie bezorgd. Die is onder het artikel op de website is gepubliceerd. In het mailverkeer daarover heeft de journalist voorgesteld om de procureur te ontmoeten voor een gesprek, maar die is daarop niet ingegaan.

BESLISSING

De betwiste publicatie is een opiniebijdrage. Ze is als zodanig gepubliceerd in de dagelijkse rubriek *Onze opinie*, wat duidelijk is voor het publiek. Het feit dat bij de naam en foto van de auteur staat dat hij onderzoeksjournalist is doet daar niets aan af.

Volgens artikel 5 van de Code geniet een journalist, als auteur van een opiniebijdrage, een grotere mate van vrijheid om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit de feiten dan in feitelijke berichtgeving. In dit geval stelt de journalist, naar aanleiding van de rechtszaak tegen een man die op straat zijn mondkmasker verkeerd droeg, het vervolgingsbeleid van de parketten in vraag en bekritiseert het omdat er volgens hem geen lijn in zit en er een onevenwicht bestaat in de vervolging van verschillende types overtredingen en misdrijven. Hij doet dat provocerend en met overdrijving, wat geoorloofd is en tot de gebruikelijke stijlmiddelen van opiniebijdragen en columns behoort.

De journalist geeft zijn standpunt over het vervolgingsbeleid van de parketten. Hij uit kritiek op het beleid, maar hij uit geen ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam van het parket Oost-Vlaanderen of andere instanties betreffen en zouden nopen tot wederhoor.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond

Brussel, 14 september 2023